

Ștefan Todirașcu

Comentarii la Evanghelia după Ioan

**Colecția *Arhiva Rugului Aprins* este îngrijită de
Marius Vasileanu**

© Editura EIKON, 2016, pentru prezenta ediție

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1, București,
cod poștal 014605, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din România (CNCS)

Descrierea CIP este disponibilă la
Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-711-411-9

Coperta IV: Lidia Stăniloae Ionescu – „*Lumina faptei din
lumina cuvântului*». *Împreună cu tatăl meu*, Dumitru
Stăniloae”, Ed. Humanitas, București, 2010, p.188-189.

Editor: Valentin Ajder

Ștefan Todirașcu

**COMENTARIII LA
EVANGHELIA
DUPĂ IOAN**

Prefață de
Horia Ion Groza

E I K O N

BUCUREȘTI, 2016

Cuprins

Ștefan Todirașcu și grupul Rugul Aprins.....	7
Fișă biografică.....	16

COMENTARIILE LA EVANGHELIA DUPĂ IOAN

Introducere.....	19
Capitolul I	26
Capitolul II	41
Capitolul III	46
Capitolul IV	58
Capitolul V	70
Capitolul VI	79
Capitolul VII	96
Capitolul VIII	105
Capitolul IX	119
Capitolul X	127
Capitolul XI	133
Capitolul XII	145
Capitolul XIII	158
Despre Capitolele XIV, XV și XVI.....	177
Capitolul XIV	182
Despre Capitolele XV și XVI	190
Capitolul XV	193
Capitolul XVI	201

Capitolul XVII	212
Despre Capitolele XVIII și XIX.....	218
Capitolul XVIII	219
Capitolul XIX	234
Capitolul XX	248
Capitolul XXI	259

ADDENDA

Pecete de neșters	269
Rândunica și căpriorul	272
De mi-aș dori, de-aș fi.....	283

Ștefan Todirașcu și grupul Rugul Aprins

Ștefan Todirașcu (3 iunie 1911 – 4 mai 1977) s-a născut în comuna Râmniceni, satul Slobozia-Botești, județul Vrancea, într-o familie de țărani. A terminat liceul Regele Ferdinand din Râmnicul Sărat și a fost primul la bacalaureat pe județ. A studiat Dreptul în București. Prezent și activ în numeroase cercuri intelectuale, cu Eugen Ionescu, Edgar Papu, Vasile Voiculescu, Pericle Martinescu, Michel Vâlsan, Vasile Lovinescu, Horia Groza, Bob Bulgaru și mulți alții. A funcționat la Facultatea de Științe Juridice a universității bucureștene ca asistent universitar (1939-1946) și conferențiar (1946-1947). A ținut, printre altele, un curs de Istoria Doctrinelor Politice. Virgil Cândea, care i-a fost student la Economie politică, îl menționează printre „numele de răsunet în cultura românească și europeană” și unul dintre dascălii săi „cei mai eminenti” (în articolul *Redescoperirea Evului Mediu*, „Ziarul Financiar” din 15.01.2003).

Refuzând a face orice politică, Ștefan Todirașcu cade victimă prigoanei comuniste împotriva intelectualității de vârf formate înainte de război și este dat afară din învățământ. A găsit totuși forța de a se replea și a reîncepe viața, lucrând inițial în construcții și instalații (1948-1952), apoi ca bobinator la Cooperativa Electrobobinajul (1952-1953) iar, din anul 1953, la Întreprinderea de produse finite din lemn „Placajul” (I PROFIL), unde în 1962 s-a calificat tehnician energetic I (maistru) și de unde s-a pensionat medical la 1 ianuarie 1968. La I PROFIL a fost autorul unei inovații de mare succes iar, în ultimii

ani, când regimul începuse să încurajeze raționalizarea și eficientizarea producției pe baze științifice, Ștefan Todirașcu a fost desemnat să studieze și să reactualizeze sistemele lui Taylor și Ford, și să conferențieze în mai multe cicluri la Sinaia pentru cadrele superioare din minister. În toată perioada cât a lucrat ca muncitor Ștefan Todirașcu a continuat existența sa intelectuală și, mai ales, trăirea sa spirituală, păstrând prietenii strânse cu mulți intelectuali de seamă ai generației sale.

Invidia și persecuțiile din întreprindere, precum și tracasările pe care le-a suferit ca fost membru al grupului Rugul Aprins, au dus la șubrezirea sănătății sale și la pensionarea prematură. În decursul celor nouă ani care au urmat până la plecarea din existența sa pământească, a avut de luptat cu câteva episoade de depresie, cauzate de faptul că a continuat să fie urmărit și tracasat, mai ales că a reluat contactele cu prieteni eliberați din închisoare precum Alexandru Mironescu, Radu Mărculescu, Părinții Benedict Ghiuș și Sofian Boghiu, Părintele Dumitru Stăniloae și alții. A ieșit cu bine din fiecare din aceste probleme de sănătate nu atât datorită medicației cât mai ales forței sale interioare, vieții sale de adâncă și neîncetată rugăciune. Credința, despre care Ștefan Todirașcu vorbește atât de frumos în comentariile sale la sfârșitul capitolului XX ale Evangheliei lui Ioan, era pentru el, ca pentru orice bun creștin, un izvor de continuă putere regeneratoare chiar în mijlocul suferințelor, după cum scria Sfântul Apostol Pavel („Când sunt slab atunci sunt tare” – 2 Cor. 12, 10).

Compașiunea profundă pentru dramele omenești produse de devastatorul cutremur din 4 martie 1977 a declanșat însă un nou episod depresiv. Aflat sub influența sedativă a medicației, care producea somnolență și încetinea reflexele, a suferit un tragic accident în propria sa locuință și a decedat la 4 mai 1977. Dumnezeu, Care a fost parte atât de activă și profundă a ființei sale, a vrut ca acea zi să coincidă în

chip minunat, în acel an, cu Sărbătoarea Injumătățirii Praznicului Cincizecimii. Icoana Sărbătorii reprezintă pe Domnul Iisus învățând pe oameni în templu, ceea ce corespunde într-un fel cu vocația lui Ștefan Todirașcu de pasionat și înțelept educator, vocație pe care prietenul său de o viață, Pericle Martinescu, a subliniat-o întotdeauna cu multă dreptate. Era un dascăl dotat cu har, cu răbdare și cu dragoste, cu o fină înțelegere a psihologiei umane, împărțând cu dărnicie din bogatul său bagaj de cunoștințe, și insuflând entuziasm din forța sa intelectuală de mare elevație.

Perioada de pensionar, cu libertatea ei, a fost desigur vremea când s-a putut dedica total lucrurilor de spirit. Analizează texte sacre, scrie eseuri, traduce din Sfinții Părinți. Frecventează pe pușinii rămași din vechiul grup al Rugului Aprins, consolidează marea sa prietenie cu Alexandru Mironescu. Educă copii și tineri inițiindu-i în lucrurile de adâncime ale credinței. Merge la mânăstiri. Sugerează talentatului iconograf Mihai Mociulski structura minunatei icoane a Sfântului Calinic de la Cernica pe care acesta urma să o picteze pentru biserica din ostrov, pe atunci încă în proces de renovare. Însorita zi de vară de la Sihăstria, în care un grup de șase inși, între care blajinul Părinte Ioil, era condus de Părintele Cleopa la locurile pline de taină ale Sfintei Teodora și la Sihla, într-un continuu și avântat dialog cu Ștefan Todirașcu, pe care toți îi ascultau cu respect și bucurie, rămâne de neuitat.

Drumul evoluției sale spirituale a fost lung și fructuos. După începuturile de căutare, proprii tuturor cărturarilor, pe când investiga doctrinele filozofice (câtă erudiție avea în domeniul esoterismului, în civilizația elină, în filozofiile de după Pascal și Descartes etc.), Ștefan Todirașcu a stăruit puțină vreme în tovărășia orientaliștilor (în cercul guénoniștilor cu Michel Valsan, Vasile Lovinescu, Horia Groza și Mihai Marcel Avramescu – vezi spre exemplu „O mișcare esoterică bucureșteană” în

Arșavir Acterian, *Privilegiați și Năpăstuiți*, Ed. Institutul European, Iași, 1992). Nu și-a irosit însă forțele peste mituri, religii și sisteme ca alți reprezentanți ai generației sale ci s-a decis rapid, definitiv și total, pentru universul ortodoxiei. Drumul său a continuat în procesul tainic și anevoios al travaliului sufletesc, în care Domnul Și-a făcut lucrarea. A dus o viață ce s-a ascetizat tot mai mult, inclusiv în aspectele intime, o viață de rugăciune stăruitoare și ardentă. Cunoștea extrem de bine scrierile filocalice și înțelegerea sa existențială era profundă și neșovăielnică. Deosebit de apropiate sufletului său erau scrierile Sfântului Simeon Noul Teolog, Sfinților Nil Sorski și Serafim de Sarov, și, mai aproape de timpurile noastre, ale Starețului Siluan de la Muntele Athos.

Deși nu era străin de perioada „oficială” a funcționării grupului Rugul Aprins (1945-1948), fiind prezent la conferințele și întrunirile de la Antim, Ștefan Todirașcu a participat asiduu mai ales în perioada de după 1950, când întâlnirile aveau loc, cu precauții, la mănăstirile Antim și Plumbuita unde era stareț Părintele Sofian Boghiu, la Cernica, sau în diferite reședințe, cum erau în special locuința profesorului Alexandru Mironescu și altele, inclusiv cea a lui Ștefan Todirașcu. Dumnezeu a vrut ca să nu fie arestat în 1958, când ceilalți confrăți au intrat în lotul celor 16 din Rugul Aprins, sau în alte loturi mai mici ca acela al Părintelui Vasile Vasilachi și al fratelui său Haralambie Vasilachi.

Părintele Nicolae Steinhardt îl întâlnește pe Ștefan Todirașcu într-o lungă seară de ianuarie 1955, implicat alături de Alexandru Mironescu, Dinu Pillat, Alice Voinescu, Vasile Voiculescu, Alexandru Duțu, Virgil Cândea și mulți alții, într-o aprinsă discuție spirituală cu prea cucernicul Părinte Cleopa la Schitul Maicilor în București (vezi Nicolae Steinhardt, *Jurnalul Fericirii*, Ed. Dacia, 1992). „Pe Nicu (Nicolae Steinhardt) îl revedeam apoi la slujbele de la Mănăstirea Antim, la profesorul Ștefan Todirașcu sau la Părintele Mihai Avramescu, sau